

Johannes 1 (vers 19-51) – Samenvatting (Betacursus 01b - © 2005-2008 Deltacursus)

Johannes de Doper zegt wie hij is (1:19-28). Februari 27 n.C. Jezus begint zijn openbare optreden ongeveer december 26 n.C. Hij verliet Nazaret, werd gedoopt door Johannes de Doper, werd 40 dagen verzocht door de duivel in de woestijn en keerde ongeveer februari 27 n.C. terug naar de plaats waar Johannes doopte (1:29). Vier opeenvolgende dagen worden beschreven (1:29,35,43 en 2:1). Was Johannes de Messias (1:20)? De Joden uit Jeruzalem waren een delegatie Farizeeën uit de Joodse Hoge Raad met de opdracht uit te vinden wie Johannes was (1:19). De Joodse godsdienstige leiders verwachtten de ‘Gezalfde’ (‘Messias’ in het oudtestamentische Hebreeuws en ‘Christus’ in het nieuwtestamentische Grieks). Zij verwachtten hem vooral als een aardse koning die het Joodse volk van de Romeinse overheersing zou bevrijden. Daarom herkenden zij Jezus niet (7:41-42; Psalm 2). Anderen herkenden Jezus wel (1:41). Was Johannes Elia (1:21)? Maleachi 4:5-6 (in NBV 3:23-24) voorspelt dat de profeet Elia (1 Koningen 18) zou komen vóór ‘de dag van de HEER’, d.w.z. vóór de dag dat de profetieën in vervulling zouden gaan. Een engel zegt dat Johannes de Doper zijn werk zou verrichten “in de geest en de kracht van Elia” (Lucas 1:17-18). Hoewel Johannes de Doper niet letterlijk ‘de profeet Elia’ was, zei Jezus dat Johannes de Doper *de profetie in Maleachi vervulde* (Matteüs 11:13-14; 17:10-13)! Was Johannes de Profeet (1:21)? Deuteronomium 18:15-19 voorspelt dat ‘de profeet’ zou komen en de woorden van de HEER zou spreken (6:14-15; 7:40). Het Nieuwe Testament zegt dat deze profetie op Jezus Christus slaat (Handelingen 3:22-23). Johannes was de stem die roept in de woestijn: “Maakt recht de weg van de Heer” (1:23). Hij spreekt namens God (de HEER, d.w.z. JaHWeH). Dit is een vrije aanhaling van Jesaja 40:3. Jesaja spreekt *over* Johannes, maar hier spreekt Johannes *zelf*. Hij geeft antwoord op wie hij was en roept de leden van de delegatie tegelijk op tot bekering! Wegen worden gereed gemaakt wanneer een koning in aantocht is. Nu is de HEER zelf in aantocht op de weg die naar hun hart leidt. Vereist wordt een oprecht berouw over zonden en een gebed om vergeving.

Waarom Johannes de Doper doopte (1:25-28,31). Wie volgens de Joden mocht dopen. Volgens de Farizeeën mocht alleen de Messias of de speciale ambassadeur van de Messias, Elia of ‘de profeet’, mensen dopen. De Joden verwachtten dat de Messias de grote reiniging van mensen zou uitvoeren (Ezechiël 36:25; 37:23). Zij begrepen niet wie Johannes de Doper was. Johannes de Doper had duidelijk gezegd dat hij de wegbereider van de HEER was (Jesaja 40:3; Marcus 1:2-5). Hij zei dat zijn opvolger, ‘het lam van God’, al in hun midden stond, maar dat de Joden in hun ijver om valse messiassen te ontmaskeren de ware Messias niet opmerkten (1:26). Deze opvolger komt in de tijd ná Johannes de Doper, maar is in alles groter dan Johannes de Doper. Het losmaken van de riemen van sandalen en het wassen van voeten bij de ingang van een huis was de taak van de laagste slaaf in een huishouding. Johannes de Doper kende Jezus (1:31); hij was zijn neef. Het is echter *mogelijk* dat zij elkaar niet kenden omdat Johannes in Jeruzalem (Judea) en Jezus in Nazaret (Galilea) opgroeide. In *werkelijkheid* kende Johannes Jezus als mens; hij wist niet dat Jezus de beloofde Messias was! Dít kennis ontving hij niet door waarneming, maar door openbaring van God (1:33-34). Johannes predikte en doopte met water om de Messias aan Israël bekend te maken (1:31) en de Joden op te roepen zich tot de Messias te bekeren en vergeving van zonden van hem te ontvangen (Marcus 1:4). De doop van Johannes behoorde nog tot de oudtestamentische *reinigingsriten* (3:25-26; Hebreeën 6:2) waardoor de mensen *een ceremonieel teken ontvingen dat symboliseerde* dat zij de geestelijke reiniging van hun zonden nodig hadden en dat zij zich voorbereidden de Messias te ontvangen.

Johannes de Doper zegt wie Jezus is (1:29-34). Jezus is het Lam van God. Jezus vervult de volgende oudtestamentische ‘schaduwen’ (of voorbeelden) voor de verzoening van zonden. • Het bloed van het paaslam hield de straffende verderfengel weg (Exodus 12:21-28). Jezus Christus is het ware Paaslam (1 Korintiërs 5:7) en zijn bloed wendt de heilige en rechtvaardige toorn van God tegen onze zonden af (Romeinen 3:24-26) en koopt ons vrij van ons vroegere ijdele levenswandel (1 Petrus 1:18-19). • De lammeren voor het dagelijks brandoffer (Numeri 28:4) moest vlekkeloos zijn (een symbool voor zondeloosheid). Jezus was volkomen zondeloos (2 Korintiërs 5:21; Hebreeën 4:15; 7:26). De priester legde zijn handen op het hoofd van het lam als een symbool dat de zonden van de offeraar op het lam overgedragen werden (Leviticus 1:4). Al de zonden van een gelovige worden op het lichaam van Jezus Christus gelegd en aan het kruis gespijkerd (1 Petrus 2:24). • De knecht van de HEER zou als een lam ter slachting geleid worden in de plaats van de mensen, die hij daarmee zou verlossen (Jesaja 53:5-6; 1 Petrus 2:24; 3:18). Jezus neemt de zonde van de wereld weg. Het werkwoord staat in de tegenwoordige tijd hetgeen voortdurend aanduidt: Jezus was *begonnen* om de zonden van gelovigen weg te nemen toen hij zich liet dopen als een teken van zijn volkomen gehoorzaamheid aan het verlossingsplan van God (Matteüs 3:15) en toen hij de satan in de woestijn overwon. Hij *gaat door* met het wegnemen van de zonden van gelovigen door hen te vergeven (Marcus 2:5,9), door uiteindelijk in hun plaats aan het kruis te sterven (Matteüs 26:28; Hebreeën 9:22) en door het nu door de heilige Geest toe te passen op alle gelovigen (Romeinen 15:16).

Waarom Jezus de heilige Geest moest ontvangen (1:32). Johannes de Doper zag de heilige Geest als een duif uit de hemel op Jezus neerdalen en op hem rusten. Johannes (de apostel) gaat ervan uit dat zijn lezers de andere Evangelien kende (Matteüs 3:3-17) en noemt deze gebeurtenis alleen. Jezus Christus ontving de heilige Geest in zijn menselijke natuur. Zo werd hij zichtbaar met de heilige Geest gezalfd als teken dat God de Vader hem *bevestigde* in zijn taak als Middelaar tussen God en mensen en hem *toerustte* deze taak uit te voeren. In Lucas 4:18-19 zegt Jezus dat de profetie in Jesaja 61:1-2 in hem vervuld werd: hij werd gezalfd met de heilige Geest om het evangelie te verkondigen, zieken te genezen en gebonden mensen te bevrijden. En God gaf Jezus de heilige Geest zonder beperking (3:34-35).

Dopen met water en met de Geest (1:33-34). Plaats of middel. In Johannes 1:26,31,33 kan het woord ‘in of met water’ een aanduiding zijn van *de plaats waar gedoopt wordt* (in water) of een aanduiding zijn van *het middel waarmee gedoopt wordt* (met water). Marcus 1:5 en 8 maakt dit helemaal duidelijk: Johannes de Doper doopte mensen ‘in’ de

rivier (plaats) en 'met' water (middel). De oudste tekening van de christelijke doop staat in de catacomben van Rome: twee mannen *staan* tot hun enkels in het water en de één *giet water boven over de ander uit* (vgl. Handelingen 22:16). Dit beeld wordt ook bij 'de doop met de heilige Geest' gebruikt: de heilige Geest daalt altijd van boven op de mensen neer (1:32) of wordt over de mensen 'uitgegoten' (Handelingen 2:17; Titus 3:5-6). Teken en werkelijkheid. Johannes de Doper zou alleen 'het teken' bedienen (dopen met water), maar de Messias zou 'de werkelijke zaak' bedienen (dopen met de reinigende en vernieuwende kracht van de heilige Geest; vgl. 3:3-8; Titus 3:4-6)! Ook hier maakt Marcus 1:8 duidelijk dat Jezus zal dopen 'met de Geest'.

Jezus is de Zoon van God (1:34). 'Zoon van God' is de aanduiding van het bovennatuurlijke, drie-enige en eeuwige Zoonschap van Jezus Christus. Het is de naam van de tweede persoon van de Drie-enige God. Het is een aanduiding van de unieke relatie van Jezus Christus tot God de Vader. Alleen Jezus Christus *heeft hetzelfde wezen als God de Vader* (3:16-18; 5:37-40; 8:19). 'Zoon van God' drukt uit dat Jezus Christus volkomen God is en bekleed is met de almacht van God. 'Zoon van de mens' drukt uit dat Jezus Christus volkomen mens is.

Jezus roept Andreas en Johannes hem te volgen (1:35-39). Niet wie, maar wat. Op de derde dag wees Johannes de Doper twee van zijn discipelen (Andreas en Johannes, de latere apostel) op Jezus (1:35-37). Jezus vraagt niet "Wie zoeken jullie?", maar "Wat zoeken jullie?" Zou het kunnen zijn dat zij *de werkelijkheid* zochten waarvan Johannes de Doper alleen maar het teken gaf? Zochten zij de volkomen verlossing van hun zonden? Wie zoekt zal vinden. Jezus betrok hen in zijn eigen leven om te zien hoe hij leeft: "Kom (een bevel) en jullie zullen zien (een belofte)". Zij kwamen en zagen, d.w.z. zij hadden de Messias *gezocht* en hem *gevonden* (vgl. 1:41,45). Het tiende uur (1:39). Johannes schreef zijn evangelie tussen 70-96 n.C. vanuit Efeze, een Romeinse stad. Hij gebruikte *de Romeinse tijdrekening*: een dag begon en eindigde om middernacht en tijd werd vanaf middernacht of van midden op de dag gerekend. De meest waarschijnlijke bedoeling hier is 10 uur 's morgens (vgl. Johannes 19:14 met Marcus 15:33).

Jezus roept Petrus hem te volgen (1:40-42). Andreas vond eerst zijn broer Simon Petrus en leidde hem naar Jezus. Daarna vond Johannes zijn broer Jakobus en leidde hem naar Jezus. Daarom noemt Matteüs 4:18-22 hen de eerste discipelen van Jezus. Maar omdat Johannes zichzelf nooit direct wilde noemen in het Evangelie van Johannes laat hij deze tweede gebeurtenis weg. De Messias (1:20) betekent "Gezalfde" (met de Geest van God; vgl. Jesaja 11:1-2; Jesaja 61:1-2). Hoewel de discipelen een steeds beter beeld kregen van wie de Messias was, bleven Joodse nationalistiche denkbeelden hun beeld van de Messias beïnvloeden tot na de opstanding van Jezus (Handelingen 1:6). Andreas leidde Simon Petrus tot Jezus. Jezus keek hem een ogenblik aan en zei, "Jij bent Simon, de zoon van Johannes, maar voortaan zul je Kefas heten." Kefas in het Aramees en 'Petros' in het Grieks betekenen 'rots'. Jezus wist niet alleen *wie* hij was, maar ook *wat* hij was: een groot visser met een klein hart en een impulsief karakter. Maar Jezus beoordeelde hem niet op *wat* hij nu was, maar op *wat hij in de toekomst zou kunnen worden* – een standvastige rots! Petrus zou de rots worden waarop Jezus zijn gemeente bouwde (Matteüs 16:18-19). Hij gebruikte Petrus om de eerste gemeenten onder de Joden (Handelingen 2), de Samaritanen (Handelingen 8) en de niet-Joden (Handelingen 10) te stichten.

Jezus roept Filippus en Natanaël hem te volgen (1:43-51). Filippus. Op de vierde dag ging Jezus naar Betsaida dichtbij Kafarnaüm (12:21), waar ook Andreas en Petrus vandaan kwamen, en riep Filippus om hem te volgen (1:33-34). Natanaël. In de drie andere evangeliën heet hij 'Bartolomeüs' (Matteüs 10:3; Marcus 3:18; Lucas 6:14; vgl. Handelingen 1:13). Het Oude Testament heeft veel over Jezus geschreven (5:39-40,46-47; Lucas 24:27,44-45; Handelingen 3:18,24; 7:52; 10:43; 13:29; 26:22-23; 28:23; 1 Petrus 1:10-12). Dus het Oude Testament kan niet begrepen worden als mensen Jezus Christus daarin niet zien of niet willen zien! *Zo lang de Joden en anderen weigeren om Jezus in het Oude Testament te zien, blijft het Oude Testament een gesloten Boek voor hen* (2 Korintiërs 3:14-16)! Nazaret en Betlehem. Filippus bedoelde de plaats waar Jezus een groot deel van zijn leven woonde, maar Natanaël dacht aan de plaats waar de Messias geboren zou worden. Kom (een bevel) en zie (een bevel)! Vgl. 1:39. Ongelovigen worden niet alleen gewonnen door *het horen* van het evangelie (Romeinen 10:17), maar ook door *het zien* van de werkelijkheid, namelijk hoe veranderde christenen met elkaar omgaan! Kijk, een echte Israëliet in wie geen bedrog is (1:47-49). Jezus dacht aan de aartsvader Jakob (vgl. 1:52) die zijn broeder Esau bedroog en zijn eerstgeboorterecht aftroggelden (Genesis 27:35-36; vgl. Genesis 34). Het schijnt dat een echte en eerlijke Israëliet (Jood) een uitzondering was geworden. Maar Jezus weet dat bedrog in vele harten voorkomt en Jezus kent alle harten (2:24-25). De alwetendheid van Jezus. Natanaël leerde tot zijn grote verbazing dat Jezus zelfs 'zijn zitten en staan' en zijn diepste gedachten kende (Psalm 139). Dat overtuigde hem dat Jezus inderdaad de Messias was en hij zei, "Rabbi, u bent de Zoon van God, u bent de koning van Israël" (Psalm 2).

De discipelen zullen grotere dingen zien (1:50-51). Jezus dacht weer aan de aartsvader Jakob (Genesis 28:10-17). Jakob zag in zijn droom een trap tussen de hemel en de aarde en de engelen klommen daarlangs op en af. De discipelen van Jezus zullen deze *illustratie* in *werkelijkheid* zien! De discipelen zullen zien dat Jezus Christus de Middelaar is tussen God de Vader in de hemel en de mensen op aarde; dat God de Vader (God in zijn onzichtbare wezen in de hemel) zijn verlossingswerk verricht via God de Zoon (God in zijn zichtbare wezen op aarde) en dat hij goddelijke eigenschappen zoals alwetendheid (1:48) openbaart.

Mensenzoon of "Zoon van de mens" (1:51). Een benaming waarmee Jezus over zichzelf spreekt, wellicht om daarmee titels als 'koning' en 'Messias' te vermijden, omdat de Joden een verkeerd beeld hadden van de bijbelse Messiaanse Koning (6:15). Het betekent gewoon 'mens, mensenkind' (Ezechiël 2:1). Het is ook de titel van 'de mens' die koninklijke macht ontvangt (Daniël 7:13-14). In het Nieuwe Testament betekent het dat Jezus Christus volkomen mens is, dat hij het sterfelijke bestaan, de vernedering en het lijden aanvaard heeft als de weg naar Gods heerlijkheid en zijn koninklijke positie (Jesaja 52:13-15).